تعبیر «الفرض وقع علی الیوم بعینه» و اجزاء صوم مندوب از فرض

در باب پنجم تا حدیث یازدهم رسیدیم. خلاصه‌ای از حدیث دوازدهم را عرض می‌کنم، چون جلوتر بحث کردیم. هم یک فهرستی است و هم یک جمع‌بندی.

شاگرد: این‌که فرمودید طبق احتمال اول، تعلیل تعبدی می‌شود؛ شاید بتوان گفت که تعلیل تعبدی لازم نمی‌آید. یعنی طبق احتمال اول که معنای الفرض این است که مأتیٌ‌به وقع علی الیوم بعینه. این تعلیل تعبدی نمی‌شود. اما اشکال دیگری بر آن وارد است که مجاز بلاقرینه است. یعنی ما می‌خواهیم از کلمه الفرض، مأتیٌ‌به را قصد کنیم. و الا جنبه تعلیل در روایت، با احتمال دومی که فرمودید خیلی تفاوت ندارد. چون در اینجا می‌گویید که به جای الفرض، مأتیٌ‌به بگذاریم؛ مأتیٌ‌به وقع علی الیوم بعینه.

استاد: دراین‌صورت که اشکال را جواب نمی‌دهد. او می‌گفت «کیف یجزی التطوع عن الفرض». شما می‌گویید این چیزی که او آورد در همان روز معین واقع شد، خب یجزی؟! این‌که عرض کردم باید تعبد باشد، به این معنا است که شارع باید بگوید که من قبول می‌کنم.

شاگرد: طبق احتمال دوم چطور می‌فرمودید؟

استاد: آن همین بود. یعنی فرض، آنی است که خدای متعال در کلی فرموده «فرض الله صیام اول یوم من شهر رمضان». روز سه‌شنبه هم در علم خدا، اول یوم من شهر رمضان است. پس فرض آن بالفعل است و پس او همین روز را روزه گرفته است. این می‌شود تعلیل منطقی. اما آن چیزی که شما می‌فرمایید این است که آن چیزی که او آورده، وقع علی الیوم بعینه. درحالی‌که او تطوع را آورده است. به صرف وقوع علی الیوم، اجزاء را نتیجه نمی‌دهد. لذا عرض کردم که باید به آن، مثل فرمایش مرحوم شیخ را ضمیمه کنید. باز هم اگر ذیل آن روایت، فرمایشی دارید بفرمایید. «الفرض وقع علی الیوم بعینه» مطلب مهمی در استظهار است. آن چه که من عرض کردم این بود که کلمه «بعینه» را برای مقصود کل روایت تأکید کردم. جلوتر هم عرض کردم اگر نکته‌ای به ذهن شریفتان آمد ولو ده روز گذشته است، امثال بنده را محروم نکنید.

بازبینی #1
ایجاد شده 19 مه 2026 13:18:13 توسط ... .
به روزرسانی شده 19 مه 2026 13:18:45 توسط ... .